

PROPOZITIILE CATEGORICE

LOGICA SI ARGUMENTARE

Elementele propozitiei categorice:

- **Subiectul** logic: termenul despre care se predica ceva.
- **Predicatul** logic: termenul care se predica despre ceva.
- Al treilea element este **copula**, prin care se face predicatia („este”, „sunt”).
- Al patrulea element este **cuantificatorul**: toti / toate, unii / unele, cativa / cateva, unul / una, etc. Cuanificatorul este operatorul logic prin care se precizeaza calitatea si cantitatea propozitiei categorice.

Cuantificatorul este un element indispensabil! De exemplu, in afirmatia „manelele sunt nasoale”, cuantificatorul nu este precizat. Si astfel, afirmatia poate fi interpretata fie ca „toate manelele sunt nasoale” fie ca „unele manele sunt nasoale”. Dar acestea sunt doua propozitii logic diferite.

Propozitiile categorice au doua trasaturi.

Calitatea – pozitiva sau negativa.

Cantitatea – universala sau particulara.

Cele patru tipuri standard ale propozitiilor categorice:

1. Toti S sunt P – **SaP** – universala, afirmativa

Toate elemente lui S sunt si elemente ale lui P.

De aici putem deduce ca unele elemente ale lui P sunt si elemente ale lui S, dar nu putem deduce ca toate elementele lui P sunt si elemente ale lui S.

Exemplu: din propozitia „toti cimpanzeii sunt maimute”, putem deduce ca „unele maimute sunt cimpanzei”, dar nu putem deduce ca „toate maimutele sunt cimpanzei” (pe langa cimpanzei, mai exista urangutani, gorile, etc.).

2. Niciun S nu este P – **SeP** – universala, negativa

Niciun element al lui S nu este un element al lui P.

De aici putem deduce ca niciun element al lui P nu este un element al lui S.

Exemplu: din propozitia „niciun crocodil nu este animal vegetarian”, putem deduce ca „niciun animal vegetarian nu este crocodil”.

3. Unii S sunt P – **SiP** – particulara, afirmativa

Cel putin un element al lui S este un element al lui P.

De aici putem deduce ca cel putin un element al lui P este si un element al lui S, dar nu putem sa deducem ceva despre toate elementele lui S, nici despre toate elementele lui P.

Exemplu: din propozitia „unii englezi sunt catolici” putem deduce ca „unii catolici sunt englezi” dar nu putem deduce ca „toti englezii sunt catolici” (exista si englezi protestanti sau iudaisti) si nu putem deduce nici ca „toti catolicii sunt englezi” (exista si catolici italieni, francezi, etc.).

4. Unii S nu sunt P – **SoP** – particulara, negativa

De aici nu putem sa deducem ceva despre toate elementele lui S, dar putem sa deducem ceva despre toate elementele lui P: ca sunt diferite de unul sau mai multe elemente ale lui S (care nu sunt elemente ale lui P).

Exemplu: din propozitia „unele ciuperci nu sunt alimente comestibile” nu putem deduce ca „toate ciupercile nu sunt alimente comestibile”, dar putem sa deducem ca „toate alimentele comestibile sunt diferite de unele ciuperci”.

Exercitiu rezolvat

1. Se da urmatoarea propozitie: Anumite bancuri sunt vulgare.

Sarcini:

- aduceti propozitia la forma standard.
- identificati elementele componente.
- aratati de ce tip este propozitia.

Rezolvare:

Forma standard: Unele bancuri sunt vulgare.

Elementele componente: subiectul „bancuri”, predicatul „vulgare”, copula „sunt” si cuantificatorul „unele”

Tipul propozitiei: particulara, afirmativa (SiP).

Exercitii:

1. Se dau urmatoarele propozitii:

- (a) Foarte multi politicieni sunt corupti.
- (b) Delfinul este un animal inteligent.
- (c) Trei persoane de origine feminina sunt ministri.
- (d) Oamenii sunt muritori.
- (e). 32 % din romani sunt liberali.

Sarcini:

- aduceti propozitia la forma standard.
- identificati elementele componente.
- aratati de ce tip este propozitia.

Prof. Lucian Stoian